

Vote sur la motion 1

An d'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'éischt déi perséinlech Stëmmen, dann d'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass elo eriwuer.

24-mol Jo, 36-mol Nee a keng Abstentiounen.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel, Aly Kaes, Marc Lies, Mme Elisabeth Margue, M. Georges Mischo (par M. Laurent Mosar), Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler (par Mme Martine Hansen) et Michel Wolter ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser et Fred Keup (par M. Fernand Kartheiser).

Ont voté non : Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi (par M. Gusty Graas), Fernand Etgen (par M. André Bauler), Gusty Graas, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydia Polfer (par M. Claude Lamberty) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch (par M. Yves Cruchten), Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis ;

M. Roy Reding.

Domat ass d'Motioun zwar ofgeleent, mee, wéi gesot, gëtt dee Bilan jo souwisou gemaach.

6. 8208 – Projet de loi autorisant le Gouvernement à financer les frais d'exploitation, de maintenance et de maintien en condition opérationnelle de deux hélicoptères Airbus H-145M

Dat gesot, géife mer dann zum nächste Punkt vum Ordre du jour iwwergoen. Dat ass de Projet de loi 8208, e Finanzéierungsprojet vun zwee Polizeihelikopteren. An d'Wuert huet erëm d'Rapportrice, d'Madamm Stéphanie Empain.

Rapport de la Commission de la Sécurité intérieure et de la Défense

Mme Stéphanie Empain (déi gréng), rapportrice | Villmools merci, Här President. Wéi gesot, et ass e Finanzéierungsprojet, dat mer elo hei wäerte stëmmen.

Et geet ëm de Finanzement vun den Exploitatiounskäschten an de Maintenancekäschte vun eisen zwee Airbus-H145-Helikopteren, déi mer schonn hunn, ze assuréieren, an dëst fir den Zäitraum vun 2024 bis 2038. Mir schwätzen hei vun enger Enveloppe budgétaire vu ronn 86 Milliounen Euro.

Déi zwee Helikoptere sollen der Police jo och eng Capacité aérienne ginn, déi si ënnerstëtzt an de Beräicher Surveillance, Commandement, Transport an Interventioun. A gläichzäiteg kënnen dës Helikoptere vun der Arméi benotzt ginn en cas de besoin, fir Recherche- a Sauvetagemissiounen duerchzuführen. Mir schwätzen hei also vun enger Utilisation, déi souwuel zivill wéi och militäresch ka sinn. Vum Typ vum Helikopter hier ass ze soen, dass dësen och an eisen Nopeschlänner de Standardhelikopter ass,

deen de Besoin souwuel en terme de défense wéi och vun der Police gerecht gëtt.

D'Prozedur, fir dës Helikopteren unzeschaffen, ass schonn 2017–2018 vun der Direction de la défense duerchgefuert ginn. D'Helikoptere sinn dunno duerno ass dann och en Arrangement technique fonnt ginn tëscht dem Ministère de la Sécurité intérieure, der Police an der Defense, fir eeben ze klären, wéi eng Roll an deem Zesummespill kann iwwerhuelen a wéi dat Ganzt finanziell gereegelt gëtt.

Fir et kuerz zefaassen: Et war d'Direction de la défense, déi, wéi gesot, dës Helikopteren ugeschafft huet, bis op déi spezifesch Ekipementer, déi fir d'Police néideg waren oder néideg sinn. Allerdéngs ass zum deem Zäitpunkt nach kee Finanzéierungsgesetz fir d'Exploitatioun ausgeschafft ginn, well et zu deem Zäitpunkt net kloer war, wéi genee déi Helikoptere géifen an den Asaz kommen, an deemno och, wéi eng Käschten domadder verbonne wieren.

Zënter 2021 sinn dës Helikopteren elo och am Asaz an am Alldag ass et haaptsächlech d'Police, déi dës Helikopteren awer gebraucht. An um Niveau vun der Exploitatioun ass et deemno och esou, dass d'Exploitatiounskäschten an d'Maintenance vun der Police gedroe ginn, bis op déi Fluchstonnen, déi vun der Defense gebraucht ginn.

Wa mer do da kucken, wéi dat sech och an Zukunft fir den Zäitraum 2024–2038 wäert deklinéieren, da gesi mer, dass d'Käschte sech follgendermoossen opdeelen:

Dat wier um Niveau vun de Frais d'exploitation, wou am Ganzen 71.533.500 Euro virgesi sinn. Dovunner entfale ronn 62 Milliounen op d'Police an 9,5 Milliounen op d'Defense.

Um Niveau vun dem Sécherstellen, dass dës Helikopteren och operationell kënnen bleiwen, do schwätze mer da vu 14.300.000 Euro, wouvunner der 1.800.000 fir Search-and-Rescue-Ekipementer virgesi sinn, 2,5 Milliounen fir Militärradios an d'Installatioun vu fënefläidregeren Rotoren an engem Midlife Upgrade vu 5 Milliounen Euro. An et ass och nach eng Reserv vu 5 Milliounen Euro virgesinn. Déi ganz Onkäschte fir de sougenannte „Maintien en condition opérationnelle“ sinn dann à charge vum Fonds d'équipement militaire. Voilà.

Dat heescht, insgesamt nach eng Kéier e Finanzéierungsgesetz iwwer 86 Milliounen Euro hors TVA fir d'Période d'exploitation 2024–2038. An de Gesetzestext gesäit dann och vir, dass d'Dependé fir de Finanzement vun de Frais d'exploitation an der Maintenance vun dësen Airbus-Helikopteren vun der Police gedroe ginn an dass déi Onkäschten, d'Exploitatioun an d'Maintenance, déi am Kader vun de Missiounen vun der Defense entstinn, vun der Direction de la défense gedroe ginn. Dann, déi Ausgaben, déi entstet fir de Maintien en condition opérationnelle, déi entfale dann op de Fonds d'équipement militaire.

Wat nach eventuell wichteg ass ze präziséieren, dat ass, dass aktuell d'Utilisatioun vun den Helikopteren duerch d'Police bestëmmt gëtt duerch déi Zivill-aviatiounsbestëmmungen, an déi ass, bis op e puer Exceptionen – Stand haut –, limitéiert op d'Recherche, den Appui, d'Surveillance oder och de Personentransport. En gros also sinn dat Missiounen, wou kee mat Waffen an en Helikopter eraklëmmt. Dëst gëtt eis aktuell Gesetzeslag, wéi gesot, bis op e puer Exceptionen, och net hier. Dofir hu mer an der Kommissioun och gesot kritt, dass e Projet de loi an der Maach ass, fir den operative Volet ganz ofzedecken, deen et der Police dann och soll erlaben, mat Waffen an déi Helikopteren ze klammen. An dëst wäert dann

natierlech och déi operationell Capacitéit vum der Police verbessern.

Wat d'Fléie vun den Helikopteren ubelaangt, do ass et esou, dass d'Police selwer keng Helikopterpiloten ausbildet, dofir ginn dës Helikoptere vun der Air Rescue geflunn. Et ass awer net ausgeschloss – dat hu mer och an der Kommissiounssëtzung beschwat –, dass d'Arméi iergendwann, ganz vläicht géif kënnen op de Wee goen, selwer Piloten auszubilden. Eventuell géif sech nämlech do e Besoin erginn am Kader vum belsch-lëtzebuergesche Bataillon, mee dat ass nach grouss Zukunftsmusek.

Zu den Aarbechten an der Kommissioun: De Projet ass de 5. Mee 2023 deposéiert ginn. De Conseil d'État huet säin Avis de 27. Juni ofginn, en hat keng gréisser Remarken ze formuléieren. An der Kommissioun hu mer de Projet de loi an den Avis vum Staatsrot den 11. Juli presentéiert kritt an de Rapport hu mer den 11. Juli ugehooll.

An domadder soen ech Iech villmools Merci fir d'No-lauschteren a ginn och den Accord vun der grénger Fraktioun.

Une voix | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci.

Dann, éischte Riedner, d'Madamm Diane Adehm.

Discussion générale

Mme Diane Adehm (CSV) | Merci, Här President. Erlaabt mer, dass ech fir d'éischt der Madamm Empain Merci soe fir hire schréfflechen a mündleche Rapport. Dat erlaabt et mir nämlech, eriwuerzegoen zu e puer Iwwerleeunge respektiv Froen, déi ech de Mëtteg awer hei stelle wëilt, oder Iwwerleeungen, déi ech wëilt mat op de Wee ginn.

Fir et kuerz an direkt ze soen: Mir droen dat heiten als CSV mat. Déi Helikopteren, déi sinn 2018 kaf ginn. Wa mer e bëssen zrëckdenken: 2018, wat war 2018? Do ware Chamberwalen, jo, mee do ware mer an der selwechter Situatioun, wéi mer haut sinn. Dat heescht, dass erëm eng Partie Gesetzestexter ganz, ganz séier duerchgedréckt gi sinn en dernière minute, an do war och e LUXEOSys derbäi, e Militärsatellit.

Deemools war Request for information gemaach ginn. Et hate sech der dräi drop gemellt, engersäits OHB-I, déi den Optrag kritt hunn, mir haten awer och Airbus, vun deene mer dat selwecht Joer d'Helikoptere kaf hunn, a mir haten Thales. A fir da komplett ze sinn, wär och nach ze soen, dass dann och nach e Recours gemaach gi war, deen awer spéiderhi falege-looss ginn ass.

Also, mir kafen da grad 2018 zwee Helikoptere bei Airbus fir 22,8 Milliounen respektiv 27,3 Milliounen mat den Ekipementer an d'Exploitatiounskäschte fir déi éischt véier Joer lafen iwwer de Policebudget. Am Gesetzesprojet vun haut steet dann, dass beim Kaf vun Helikopteren 2018 nach net gewosst war, fir wat se prezis géifen agesat ginn an duerfir ass eeben deemools kee Finanzéierungsgesetz gemaach ginn. Mee se si vun der Defense kaf ginn, well mir hate jo 2018 nach d'Lignes directrices vun der Defense, déi eng Composante aérienne um Findel virgesinn hunn. Spéider sinn déi Lignes directrices de la défense ëmgeännert ginn.

Während der selwechter Zäit, wéi déi heiten Helikoptere vun der Defense kaaft ginn, freet d'Police och no engem neien Helikopter, well hiren dann esou zimmlech um Enn vun der Liewenszäit ukomm ass. Da gëtt decidéiert, d'Helikopteren der Police zur Verfügung ze stellen, mee d'Defense bleift awer nach ëmmer Proprietär dovunner. D'Arméi stellt fest, dass si net

déi néideg Ressourcen huet, fir d'Helikopteren ze benotzen an engem militäreschen Ëmfeld, also gëtt, wéi gesot, dat Ganzt bei d'Police eriwuergegedréckt fir ze benotzen, d'Defense bleift Proprietär a si mussen an Zukunft, wa si se da benotze wëllen, déi Fluchstonne selwer bezuelen.

Sou schéin, sou gutt. Mee et steet awer och kloer an däitlech am Gesetzesprojekt, dass dës Helikoptere verschidde Polizeimissionen net erfëlle kënnen, well de gesetzleche Kader duerfir feelt. Duerfir meng Fro: Wéini soll dann dës gesetzleche Kader stoen? Dat misst awer elo iergendwann eng Kéier relativ séier goen!

Fir eis als CSV ass dës Gesetzesprojekt schonn e bësse speziell. No den Erfarungen, déi mir mam Militärsatellit, also dem LUXEOSys, gemaach hunn, hu mir e komescht Bauchgefill, well elo erëm eng Kéier Helikoptere ganz séier kaf ginn. Se gi bei Airbus kaaft, mir hunn nach net direkt en Asazberäich, dofir gi se emol bei d'Police gesat. An iergendwéi erënnert dat een e bëssen un e Militärsatellit, deem 2018 hei séier duerchgeboxt ginn ass. Voilà.

Mir als CSV sinn, wéi gesot, mam Gesetzesprojekt averstan. Mir droen en och mat, mee well mer d'Erfahrung 2018 gemaach hunn, erlaben ech mer, am Numm vu menger Fraktioun eng Motioun ze deposéieren, wou mer d'Regierung opfuere, eis reegelméisseg ze informéieren iwwert den „état d'avancement et l'évolution des dépenses occasionées par le financement des frais d'exploitation et de maintenance des deux hélicoptères“. Voilà.

Wéi gesot, ech ginn nach eng Kéier d'Zoustëmmung vu menger Fraktioun a soen Iech Merci fir d'Nolauschteren.

Motion 1

La Chambre des Députés,

– considérant l'importance des deux hélicoptères AIRBUS H-145M pour les opérations de la Police grand-ducale et de la Direction de la défense ;

– constatant que le projet de loi vise à garantir l'exploitation et la maintenance des hélicoptères H-145M entre 2024 et 2038 ;

– constatant qu'un montant de 86.000.000 euros hors TVA sera nécessaire pour couvrir les frais d'exploitation, de maintenance et de maintien en condition opérationnelle des deux hélicoptères ;

– considérant le budget important pour couvrir ces frais, invite le Gouvernement

– à informer la Chambre des Députés régulièrement sur l'état d'avancement et l'évolution des dépenses occasionées par le financement des frais d'exploitation et de maintenance des deux hélicoptères.

(s.) Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Claude Wiseler.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci och. Dann ass den Tour um Claude Lamberty. Här Lamberty, Dir hutt d'Wuert.

M. Claude Lamberty (DP) | Merci, Här President. Jo, ech bleiwen hei stoen, well ech mengen, ech kann et ganz kuerz maachen. Mir hate schonn des Ëfteren iwwert déi Geschierkëscht geschwat, déi eis Beamte bei der Police meeschtens hunn. Mir hunn och am Allgemeng bei der Arméi dervu geschwat, mee déi Geschierkëscht, déi eis Beamten um Terrain hunn, déi kann ee mat verschiddenen Outilen ausstatten. An ech mengen, déi zwee Policehelikopteren, déi soll een och als Outil gesinn. A wa virdrun och vun der

CSV-Säit gesot gouf, datt se vläicht e bësse Bauchwéi hätte bei verschiddene Froen, muss ech hei soen: Ech gesinn dat éischter positiv, dass mer probéieren, Synergien hei ze sichen zwëschent der Force de l'ordre, wat d'Police duerstellt, also am Inland, an deem, wat awer och eis Arméi duerstellt, wa se och fir d'Defense, fir de Volet Defense, kënnen benotzt ginn.

An dann hunn ech op der Policesäit iwwregens och gelies, dass souguer – dat kann den Här Minister vläicht bestätegen –, wann eng Kéier aner Administratiounen e Besoin hätte fir déi Helikopteren, wat och ëmmer dat ka sinn, och déi Administratiounen kéinten drop zrëckgräifen. Dat hunn ech, wéi gesot, op der Policesäit gelies.

Allgemeng, wat kann zum Beispill e Policehelikopter maachen? Ech mengen, mir gesinn en, méttlerweil ass e jo an eisem Alldag. Et ass aus eisem Alldagsbild quasi net méi ewechzedenden, dass een en Helikopter gesäit iwwert d'Land fléien. Also, de preventive Charakter, d'Sich no Persounen, d'Unitéiten um Buedem ënnerstëtzen, allgemeng d'Iwwerwaachung vun eisem Territoire, dat si jo scho Saachen an och wichteg Missionen, déi eis Police huet. An ech denken, dass een déi Synergien, déi een hei konnt fannen, sënnavoll kann asetzen.

A mam Vott vum haitege Projet garantéiere mer och, dass d'Exploitation, d'Maintenance an de Maintien vun den zwee Helikoptere bis 2038 garantéiert sinn. Net ze vergiessen, dass dës Helikopteren, wéi gesot, och an der Arméi kënnen zum Asaz kommen, also Synergie gemaach ginn. An et kann ee vläicht och nach soen ...

Nee, ech géif soen, domat hätt ech genuch gesot. Ech ginn einfach den Accord vun der DP-Fraktioun.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci gesot. Dann huet d'Wuert den Här Dan Biancalana.

M. Dan Biancalana (LSAP) | Merci, Här President. Virop der Rapportrice merci fir hire ganz gudden méndlechen a schréfflechen Rapport. Mir stëmmen och als LSAP dat heite Finanzéierungsgesetz fir déi zwee Policehelikopteren, déi souwuel fir zivill wéi och fir Militärzwecker kënnen genotzt ginn. Dat ass net onwichtig. An ech mengen, mat deem heite Gesetz sinn och d'Maintenance an d'Asazbereetschaft vun deenen zwee Helikopteren, déi de Staat 86 Milliounen wäerte kaschten an der Period 2024 bis 2038, ofgedeckt. A virun allem Asätz um Niveau vun der Iwwerwaachung, vum Transport, vun der Evakuéierung, Ënnerstëtzung um Territoire, Sich- a Rettungsasätz, dat si ganz wichteg Missionen, déi mat deenen hei zwee zousätzlechen Helikoptere kënnen ofgedeckt ginn. An dofir stëmme mir och als LSAP dës Projet mat. Merci.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci gesot. Den Här Kartheiser.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Jo, Här President, villmools merci. Ech wollt och heihikommen, well ech, wéi esou dacks bei deem Helikopter vun der Police oder vun der Arméi, wéi et och ëmmer ass, vun engem Gefill vun endlosem Staunen heihinner gedriwwen ginn, fir dat awer eng Kéier mat der Regierung ze diskutéieren.

Ech wéilt och der Madamm Empain Merci soe fir hire Rapport, an deem och nach eng Kéier d'Missionen opgezielt sinn: „Les missions de la Police“, wat d'Helikopteren ugeet, „sont limitées à la recherche, l'appui, la surveillance, le transport de personnes, les patrouilles et la documentation.“ Also keen Asaz mat Waffen, wéi zum Beispill den Asaz vun enger Spezialunitéit, déi sech da kéint därer Helikopteren do bedéngen, fir sech ofzeseelen an enger Noutsituatioun. Alles dat ass bis elo net méiglech.

Dat huet eis scho laang geiergert an dunh hu mer 2022 – ech wollt dat nach eng Kéier gär hei erzielen –, den 13. September 2022, eng Äntwert kritt op eng Question parlementaire, déi mer an deem Kontext gestallt haten, wou mer dann d'Regierung gefrot hunn, wou mer dru si mat dësem Projet. An do krute mer gesot – dat huet deen Abléck den Här Kox selwer ënnerschriwwen –, do géif fir d'éischt emol eng zukünfteg Adaptatioun vun engem Gesetzesprojekt komme fir eng Aviation étatique an esou wieder. Dat ass och an der Tëschenzäit geschitt, den 9. Mäerz dëst Joer hu mer dat gestëmmt. Dat hu mer also elo.

An do sollen dann och Saache gekuckt gi wéi d'Méiglechkeet vun enger Landung baussent dem Flughafen, also „off airport“, wéi dat gesot gëtt. A mir hunn do en immens bürokratescht Gesetz, mir haten dat och kritiséiert, mir hunn et awer matgestëmmt, well mer geduecht hunn, dat misste mer onbedéngt hunn. Do sinn immens bürokratesch Prozeduren iwwert déi Aviation étatique an Aviation militaire, wou Kommiteeën sollen agesat ginn.

An déi éischt Fro un de Minister ass dann natierlech: Elo hu mer dat Gesetz, mir hunn et schonn e puer Méint, wou si mer dann dru mat deene Landungen, déi mer sollten „off airport“ maachen? Gëtt et déi Kommiteeën? Wat ass do agesat ginn an der Tëschenzäit? Kann d'Police elo endlech esou landen am Land, wéi dat gewollt ass? Deemools ass eis gesot ginn, dat war u sech ganz witzeg an där Question parlementaire, an der Äntwert, déi mer kritt hunn: „D'Thematik vun de Landunge vun deenen Helikoptere gouf a verschiddene Reunionen tëschen der Police an dem Ministère fir bannenzeg Sécherheet ugeschwat, fir eng zefriddestellend Léising am Sënn vun der Sécherheet vum Land ze fannen.“

Also, d'Police schwätzt mat hirem Ministère, awer de Minister fir bannenzeg Sécherheet ass net kompetent dofir, e muss mat de kompetenten Acteure schwätzen. Da kréie mer an enger Commission parlementaire gesot: „D'Police schwätzt mat hirem Minister. Mee deen ass net kompetent.“ An am nächste Paragraph heescht et dann: „De Minister fir Mobilitéit an effentlech Aarbechte viséiert, nach dëst Joer“, also 2022, „déi néideg Texter ze deposéieren, fir déi policespezifesch Detailler unzegoen“. 2022! Elo si mer 2023. Mir si Métt 2023 a mir hunn elo dat Gesetz iwwert d'Aviation étatique, dat mer den 9. Mäerz hei gestëmmt hate mat enger ganz grousser Majoritéit.

Also, d'Fro ass: Wéini kann d'Police dann elo endlech mat deenen Helikopteren esou schaffen, wéi dat néideg ass? Et gëtt ëmmer erëm en halleft Joer – en halleft Joer! – verlängert an et geschitt näischt. An dat ass eigentlech an eisen Aen net akzeptabel.

Dann huet eng Virriednerin och gesot, do wär eventuell eng Méiglechkeet, datt am Kader vum belsch-Lëtzebuurger Bataillon eng Helikopterausbildung géif ageféiert ginn an der Arméi. Dat ass natierlech absolutt onofhängeg dovunner. Et ass jo, dat hate mer och schonn hei op dëser Tribün gesot, absolutt onméiglech, esou eng Léising, déi néierens standhält a vu kenger Logik ass, datt Helikopteren, déi vun der Arméi kaaft ginn oder vun der Defense, och vun der Police benotzt ginn, vun engem Zivilist geflu ginn! Wéi ee Statutt hätt deen? Also, déi sinn och ganz gutt, dat sinn och ganz gutt Leit bei der Air Rescue, dat steet net zur Diskussioun! Mee statutaresh ass dat do eng onméiglech Situatioun.

Et ass esou, dass mir gär hätten, datt d'Arméi elo déi Helikopterpilotausbildung afféiert. Do brauche mer net op en hypotheetesch belsch-Lëtzebuurger Bataillon ze waarden, deen an e puer Joer kënnt. Näischt steet deem am Wee! D'Police kann dat och maache

fir hir Besoinen, well mer souwisou déi Besoinen am Lofttransport an esou weider musse reevaluieren.

Also, mir sinn hei an enger Situatioun, mir droen dat Gesetz selbstverständlech mat, well mer jo gär hätten, datt d'Police do effikasst Material huet. Awer mir hätten emol gär, datt déi ganz Situatioun klariéiert gëtt, datt déi rechtlech Ramebedingunge stëmmen, datt mer kloerstellen, wie wat keeft. Wien ass fir wat zoustänneg, wie benotzt wat? Zumools an enger Zäit, wou d'Arméi och ënner grousem Drock steet, fir hir Depensen eropzesetzen. Mir hu léiwer, mir kafe Material, dat mer och national kënnen asetzen, wéi datt mer ëmmer nëmmen op de Wee ginn, fir u sech iwwert den Arméibudget strateegesch Interessen a strateegesch Besoine vun Drëttstaaten ze befriddegen. Mir hu léiwer, mir kafen eppes, wat mir hei am Land och kënnen sënnavoll asetzen. Dat gesot, wéi gesot, mir droen dat hei mat, mee et bleiwe ganz, ganz, ganz vill Froen an dësem Dossier op.

Ech soen Iech Merci.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci och. A leschten agedroene Riedner ass den Här Marc Goergen.

M. Marc Goergen (Piraten) | Merci, Här President. Déi zwee Helikopteren – den Airbus H-145M – si gutt, fir eis Sécherheet ze verbesseren, an et ass e Material, dat eis Police sécherlech brauch. Dir wësst allegueren, dass mer jo awer an enger Situatioun si vun Erausforderungen an der Sécherheet an an der Kriminalitéit.

Mir Piraten stinn och ganz kloer zur NATO. Deementerspriechend ass dat hei e Projet, dee mer wäerte matstëmmen. Mee ech bréngen awer e puer Kriticken un, well, nenne mer et mol esou: De Statutt, deen Der erausgewielt hutt, tëschent Defense a Police ass zimmlech kreativ erausgewielt a kreativ zesummegeallt.

Ech hat dat an der Kommissioun schonn ugeschwat. Ee Problem, dee mir gesinn, ass net qualitativ, mee éischter weinst dem Statutt, dat ass d'Fro vun de Piloten. Bekanntlech sinn et Air-Rescue-Piloten, déi en ziville Statutt hunn, déi op deene Maschinne fléien, déi awer Policemissiounen erfëllen. Dat heescht, do ass et awer och perséinlech e bësse riskant, wann een als Zivilist emol an enger Policeoperatioun muss matfléien.

Dat kënn Der Iech esou virstellen, wéi wa mer a Policeautoen emol géife privat Chauffere setzen, déi mat eise Poliziste géifen duerch d'Land fueren, fir déi dann iergendwou op eng Interventioun ze bréngen. Also, Dir waart hei zimmlech kreativ, wéi Dir d'Léisung mat de Pilote gesicht hutt!

An d'Fro ass jo och: Mussen déi eng Verschwigenskläusel ënnerschreien? Wéi leeft dat iwwerhaupt do mam Dateschutz? Do gëtt ee jo alt Saache gewuer, wann een am Helikopter mat derbäi ass, wann esou eng Policemissioun ass.

En zweete Punkt, deen ech an der Kommissioun opgeworf hat, ass, dass nach ëmmer net ganz kloer ass, wéi et dann elo mat de Waffe wäert sinn. Wéi ass et mat eiser Unité spéciale? Däerf se den Helikopter elo benotzen herno oder net?

Wéi ass et zum Beispill mam Ofseelen? Ass dat zertifizéiert? Kann den Helikopter dat, wa mer deen elo kafen? Wéi wäert dat alles oflafen?

(Interruption par M. Henri Kox)

... kaaft hunn. Jo, Dir hutt ... Ma da kënn Der mer jo och d'Äntwert ginn.

(Interruption par M. Henri Kox)

Et ass gutt, et ass jo gutt, Här Minister. Wann Dir sot, Dir hätt se scho kaaft, da kënn Der mer jo och

d'Äntwert ginn, ob der Iech dierft mat der Unité spéciale ofseelen, ob se dierfe Waffe mathuele fir hir Missiounen. Well dann hutt Der déi Äntwert jo schonn, wann Der se souwisou schonn operativ benotzt.

Déi aner Fro bei de Waffen ass jo och ... Dir hutt mir an der Kommissioun nämlech geäntwert, da misst deen d'DAC froen. Ech stelle mer dat dann esou vir: Dir gitt geruff op eng Interventioun. Da rufft der emol do un: „Jo, däerf ech Waffe mathuelen? Däerf ech dee Gangster, deen elo grad säin Abroch do gemaach huet, ech muss deem jo nofléien, däerf ech do meng Waffe mathuelen?“ Wéi leeft dat? Dir hutt den Helikopter jo scho laang, sot Der. Dann hutt Der jo iergendwellech Erfahrungswärter, wéi laang dass dat gebrauch huet, bis esou eng Autorisatioun vun der DAC do ass. Well en däerf jo nëmme Waffe mathuelen, wann ech Iech richteg an der Kommissioun verstanen hunn, wann déi DAC dat iwwerhaapt erlaabt.

Dat ass jo ee vun de grouse Punkten, déi Der nach ze klären hutt. Well wat maache mer mat engem Policelhelikopter, wann d'Polizisten herno net dierfe bewaffnet si fir hir Interventiounen? Mat wat solle se schéissen? Konfetti?

Déi aner Fro ass: Et gëtt jo nach aner Missiounen, déi esou en Helikopter vum Typ Airbus H-145M kann erfëlle. De Sven hat do eng Question parlementaire gestallt, 2019, also wäert Der bis elo jo eng Léisung oder eng Äntwert hunn. Dat sinn déi sougenannte „Bambi Bags“. Ech erkläre Iech dat kuerz: Déi kënn der ënnen un den Helikopter hänken, dat ass fir den CGDIS, an da kënnen déi läschen. Dat heescht, dir huet Waasser op, et ass e „Bambi Bag“ do, dee geet op an dir kënn är Bëschbränn läschen.

2019 hat Der dunn nach keng definitiv Äntwert, wéi dat iwwerhaapt méiglech wär. Mee, Dir hutt jo elo grad gesot, Dir hätt deen Helikopter elo an der Tëschenzäit an Dir hätt déi Erfahrungswärter. Da wäert Der jo sécherlech kënnen äntwerten, ob den CGDIS dat dann och esou kann ëmsetzen.

Dat heescht, d'Fro ass: Wéi ass et mat de Waffen, wéi ass et mam Seel, wann een do eng Interventioun huet? A wéi ass et mam Bag a mat de Piloten? Dat ass déi aner Fro, well dat si jo, wéi ech virdru gesot hunn, Zivilisten, déi der do asetzt, fir mam Helikopter ze fléien. Mee déi Fro hat ech jo an der Kommissioun schonn opgeworf. Ech hunn Iech jo elo Zäit gi vun der Kommissioun bis elo fir d'Äntwerten.

Merci.

M. Sven Clement (Piraten) | Ganz gutt!

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci.

Domat ass déi allgemeng Diskussioun eriwuer an den Här Minister huet d'Wuert.

Prise de position du Gouvernement

M. Henri Kox, Ministre de la Sécurité intérieure | Erlaabt mer, dass ech meng Interventioun vun hei hanne maachen. Ech denken, et sinn eng Rei Froe gestallt ginn, déi wäert ech dann och probéieren ze beäntwerthen, och wat d'Motioun ubelaangt.

Éischtens, dësen Helikopter, oder déi zwee Helikoptere sinn deemools vun der Arméi kaf ginn, well parallel an Däitschland och Soumissiounen gelaf sinn. Déi Däitsch Arméi huet nämlech en änlechen Helikopter och sollen uschaffen, an dee Moment hu si sech mat drugehaangen an dofir ass de Choix op den Airbus gefall, ouni dass ech elo e Verglach mam Satellit wëll maachen. Mee an där Kooperatioun war virgesinn, dass och Ausbildung a weider Elementer sollte verfollegt ginn, dat ass awer elo net zum Schluss komm, soudass de Moment éischter eng Léisung hei

zu Lëtzebuerg, à la luxembourgeoise, emol gemaach ginn ass. An do probéiere mer, à la luxembourgeoise, awer positiv Synergien ze sichen!

Éischtens, Synergie mat der Police tout court, well d'Police och en Helikopter hat, deen awer, jo, scho laang an d'Jore komm ass. An dofir war dat hei eng Synergie, déi ganz positiv war. Dofir ass dat och esou gewielt ginn. Et war natierlech kloer, an dat war jiddefalls mäi Wonsch, fir e Finanzéierungsgesetz draus ze maachen. Dir wësst, dass ech dat och am Logement gemaach hunn, fir d'Käschten – hei ass et jo wierkelech bis 2038 – och ze definéieren. An dofir war et mäi Wonsch, net nëmmen aus Contrainté vun der Constitutioun, dass mer dat och transparent maachen. Bon, wann Dir frot no Transparenz an de Käschten: Et ass e Budget, deen dran ass, fir d'Budgetskontrollkommissioun. Ech hunn awer absolutt kee Problem, dass eng Police ëmmer muss – a mir kommen des Ëfteren an d'Kommissiounen – och budgetär fir alles, wat ausgi gëtt, Rechenschaft ginn.

Dësen Helikopter, déi zwee Helikoptere sinn am Alldag haut schonn am Asaz. Dir gesitt se insbesondere, wa Recherch gemaach ginn, Opklärunge vun der Police. Jo, de Gebrauch vun enger Schossaff ass nach net gereegelt, dat ass och meng Demande gewiescht vun Ufank un, säit ech den Dossier hunn. Awer ech denken, dass dat Gesetz do ganz, jo, ganz exakt muss geschriwwen ginn.

An dofir ass jo d'zivil Aviatoun zoustänneg, fir den Accord ze ginn, wann een an der Operatioun flitt, well mer nämlech eng zweet Synergie gesinn hunn, dat ass déi mat der Air Rescue. Dir kënn Iech jo virstellen, wa mer Pilote sollten ausbilden, wat dat mat sech bréngt. Fir dann éischtens Helikopterpiloten ze hunn an der Villfalt, ass déi Synergie mat engem Private geholl ginn, mat der Air Rescue, déi jo awer schonn hir Erfahrung hei um lëtzebuergeschen Territoire huet, an och ganz gutt Erfahrungen. An dofir ass do och déi Synergie gesicht ginn, an dofir ass déi zivil Aviatoun och zoustänneg derfir, wat dann do passéiert.

An dofir, dat Gesetz, mir hunn an der Kommissioun – an Dir kënn Iech erënneren, den Direkter war och do – versprach kritt, dass bis Enn des Joers dat och gereegelt ass mam Schoss, also wann eng USP, eis Unité spéciale, ënnerwee wäert sinn an an hirem Asaz dann och ka Gebrauch maache vu Waffen. D'Legislatioun haut gesäit vir, dass dann d'Waff iergendwou hikënn, entchargé gëtt an esou weider. Am Operative kann ech mer virstellen, dass dat net dat Richteg ass. An dofir ass et wichteg, dass dat Gesetz awer esou geschriwwen gëtt, dass et souwuel dem Pilot wéi och dem Asaz gerecht gëtt, dass jiddwereen, och deen, deen den Asaz féiert, och weess, dass en ofgeséichert ass an net zur Responsabilitéit gezu gëtt. Dat ass nämlech ganz wichteg, dass dat an allen Detailer wäert gekuckt ginn.

Dofir mengen ech, dass et wichteg ass, dass mer elo e Gesetz kréien. Dass mer e Suivi kréie vun dem budgetären Asaz, ass absolutt kee Problem fir mech. An ech si frou, d'ici fin d'année, esou wéi mer dat ugekënnegt hunn oder ugekënnegt kritt hunn an der Kommissioun, dann an der ganzer Breet och kënnen den Helikopter fir d'Police esou ze benotzen.

Merci.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Jo, Här Kartheiser.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Ech wollt just Parole après ministre froen. Ganz kuerz, fir dem Här Minister ze soen: Ech hu jo vill Fantasie an deem do Beräich, mee ech ka mer beim beschte Wëllen net virstellen, wou soll de Problem sinn, fir elo hinzugeen an e Programm ze lancéieren, fir Militärpiloten auszubilden, Helikopterpiloten.

Et géif souguer d'Méiglecheete vum Asaz an deem Sënn nach esou wäit vergrësseren, datt mer eng Kéier iwwert d'Nuetslizenze misste schwätzen, fir och nuets den Asaz vun deenen Helikoptere kënnen ze maachen a fir d'Ekipementier fir d'Helikopteren unzupassen, datt mer se 24/24 Stonne kënnen asetzen. Well wann eng Noutsituatioun ass, ass et nun emol sou, datt weeder an enger humanitärer Noutsituatioun nach an iergendengem kriminellen Oflaf d'Leit, wann et däitscher gött, ophalen. Dat si just eis Helikopteren, déi dann ophalen.

Do sinn einfach esou vill Deficiëncen an deem System, datt et net anzegesinn ass, datt Der net elo op Äre Büro zrëckgitt an direkt de Kollege vum der Arméi urufft, dem Här Bausch, a sot: „Hei, mir maachen dat, et si genuch Schoulou do, déi bereet sinn, dat ze maachen!“

Rekrutiert Leit, bilt se aus! Kommt, mir kucken, datt mer endlech virukommen! Well mir kréien an all Diskussioun dat selwecht erzielt. An all Diskussioun, wou mer heidriwwer schwätzen, sot Der: „Et geschitt geschwënn, mir maachen eppes.“ Et geschitt guer näischt! An ech muss éierlech soen, am Interessi vum Land ass dat do keng Politick, déi mir wëlle matdroen.

Ech soen Iech Merci.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Här Minister, ech ginn direkt dem Sven Clement d'Wuert. Da kënnt Der ...

M. Sven Clement (Piraten) | Jo, merci, Här President. Et ass och Parole après ministre, da musst Der net froen.

Ech hunn elo den Explikatioun vum Minister gutt nogelauschert, ech hunn och virdu gutt nogelauschert, wéi d'Madamm Adehm nach eng Kéier e gewëssenen Historique gemaach huet, an ech hunn och de Rapport virdu nogelauschert. An ech muss mer awer Froe stellen. Mir wäerten de Projet matstëmmen, dorun ännert sech näischt, och no deem Debat hei, well mer der Meenung sinn, datt mer dee Finanzement net kënnen a Fro stellen.

Nichtsdestotrotz mierken ech, datt mer 2019 well d'Fro opgeworf hunn derno, ob déi Helikoptere kënnen fir zivill Läschasätz benotzt ginn. Do ass et nach net emol drëm gaangen, wéi déi Waffesituatioun ass, et ass net drëm gaangen, ob déi Winch elo geneemegt ass, homologéiert ass, ob d'USP se kann notzen. Déi lescht Kéier huet d'USP trainéiert, duun huet se e belsche Policehelikopter komme gelooss, fir kënnen ze trainéieren. Dat kann dach net d'Léisung sinn, wa mer hei zwee deier Helikopteren hunn, déi eis elo déi nächst Jore wäerte 86 Milliounen kaschten, hors TVA!

Dat heescht, mir missten dach tatsächlech, nodeem mer well 2019 d'Fro no deene Läsch-Buckets, „Bambi Buckets“, wéi se dann heeschen, gestallt hunn, awer 2023 eng Äntwert drop hunn. Déi Helikoptere fléien net säit gëschter, mir hunn nach ëmmer keng Léisung mat der DAC fonnt, fir dat onkomplizéiert ze maachen.

Da muss ee sech vläicht eng Kéier d'Fro stellen, ob een net muss nieft enger Direction de l'aviation civile eng Direction de l'aviation militaire hunn. Da brauche mer vläicht en Aviatiounsgesetz fir d'Militär. Mir hu méttlerweil en A400M, mir sinn am MRTT (ndlr: Multi-Role Tanker Transport) mat dran, gläichzäiteg schwätze mer driwwer, an der Erneuerung vum AWACS-Programm matzemaachen, a mir hunn als Lëtzebuerg keen Aviatiounsgesetz fir d'Militär, wou mer all déi Froe kéinte reegelen, ouni datt mer dat missten an enger ICAO (ndlr: International Civil Aviation Organization) reegelen, wou et natierlech komplizéiert ass, den Transport vu Waffen ze reegelen.

Ech stellen einfach fest, dat hei ass en Dossier, deen elo säit Jore schleeft an iergendwéi net vum Fleck kënnt.

Den Helikopter flitt, mir dréie Kreesser, üben. En ass och sënnavoll, fir Detektioun a Poursuitten ze maachen. Mee schlussendlech, wann d'USP en géife brauchen, fir sech ofzeseelen, kéinte si mam Helikopter op den Asaz fléien, mee et misst hannendrun en Auto matfueren, fir d'Waffen ze transportéieren. Also, da seele si sech ouni Waffen of a se huelen d'Waffen aus dem Auto! Da kënnen se och mam Auto dohinner fueren.

Da kënnt déi Fro, déi de Marc Goergen opgeworf huet: Mir hunn Zivilisten, et sinn zwar fréier Militär aus der Schwäiz an aus Frankräich, déi haut dann als Ziviliste fir d'Air Rescue fléien. Dat sinn dann déi, déi haut eis Agenten, eis Beamten transportéieren. Iergendwéi ass dat Ganzt awer eng komesch Mëschung. Et gött dem Militärbudget imputéiert, datt mer den Helikopter kaaft hunn, mee dann hu mer an der Exploitatioun d'Militär, d'Police, gläichzäiteg eventuell de CGDIS, wa mer géife läsche goen, dee géif nach derbäikommen, an da kënnt nach d'Air Rescue als privaten drëtten Acteur oder véierten Acteur derbäi – ech verléiere schonn d'Zuelen.

Also, mir sollten eis vläicht do wierklech e Gesetz iwwert d'Aviation militäire ginn, da géiffe mer déi Problemer do léisen, amplatz datt mer hei ëmmer erëm schousteren. An et ass awer vill Geld, do sollt ee sech vläicht e bësse méi seriö druginn.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci. Just drop higewisen, dass dat do awer, jo, neelech bei der Parole après ministre war an éischter eng zweet Interventioun.

Här Minister.

M. Henri Kox, Ministre de la Sécurité intérieure | Jo, ech sinn u sech heihinner komm mat dësem Gesetz, fir dass mer och déi budgetär Éierlechkeet do era kréien, an dofir hunn ech derfir gesuergt, dass et e Finanzéierungsgesetz gött, fir dass déi Finanzen emol kloer sinn an dass dat vis-à-vis vun der Chamber och transparent ass.

All déi Froen, déi ech elo nach gestallt kritt hunn, vu militäreschen Asätz, vun Zivillaviatioun, all déi doten, do sinn ech gär bereet, mäi Wuert eranzebréngen, och d'Uleies vun der Police, wat ech iwwregens an de leschte Joren och gemaach hunn. Mee leider sinn ech do awer op d'Liwwerung vun aneren ugewisen.

Ech wëll de Ball net engem aneren dohinner geheien, ech wëll Iech just soen: Wann d'Léisung esou einfach wier, dann hätte mer se schonn, ganz kloer! A wann et esou einfach wär, och nach eng militäresch Aviatioun fir Lëtzebuerg opzebauen! Dir kënnt Iech jo all virstellen, wat fir e budgetären, militäreschen, gesetzleche Kader mer dann nach musse maachen.

Mir musse kucken, dass mer déi Bréidercher, déi mer hei baken, sënnavoll maachen, a kucken, Synergien ze sichen, an natierlech vis-à-vis vun der Chamber esou transparent wéi méiglech sinn! An dat war mäin Uleies mam Finanzéierungsgesetz. All déi aner Froen, déi musse gekläert ginn, déi wëll ech och gekläert hunn, fir dass d'Police och déi néideg Asätz domat ka fléien.

Merci.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci gesot.

Da kéinte mer zur Ofstëmmung iwwergoen.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8208 et dispense du second vote constitutionnel

An d'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'éischt déi perséinlech Stëmmen. Dann d'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass elo eriwuer.

Unanimité.

(Le projet de loi 8208 est adopté à l'unanimité des 60 votants.)

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel, Aly Kaes, Marc Lies, Mme Elisabeth Margue, M. Georges Mischo (par Mme Nancy Arendt épouse Kemp), Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi (par M. André Bauler), Fernand Etgen (par Mme Barbara Agostino), Gusti Graas (par M. Gilles Baum), Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Claude Lamberty) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch (par M. Yves Cruchten), Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser et Fred Keup (par M. Fernand Kartheiser) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis ;

M. Roy Reding.

Da bleift mer nach just ze froen no der Dispens vum zweete Vote constitutionnel.

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat esou decidéiert.

Motion 1

An da géiffe mer nach d'Motioun vun de Kollegeinnen a Kollege vum der CSV zur Diskussioun stellen. Wëllt do nach een d'Wuert ergräifen? Madamm Empain.

Jo, Dir sidd am doudege Wénkel. Entschëllegt.

(Hilarité)

Mme Stéphanie Empain (déi gréng), rapportrice | Villmools merci, Här President.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Mam Helikopter géif een dat besser gesinn.

Mme Stéphanie Empain (déi gréng), rapportrice | Richteg, richtig.

(Hilarité)

Villmools merci fir den Depot vun dëser Motioun. Mir hunn näischt fonnt, wat eis heirunner stéiert, au contraire, mir fannen, dass dat absolutement legitim ...

(Interruption)

Dir verstitt mech net?

Une voix | Nee.

Mme Stéphanie Empain (déi gréng), rapportrice | Mir fannen déi Demande ganz legitim. Mir wëllen hei op Transparenz spillen. De Minister huet et och grad gesot: Ee vun de Grënn, firwat dëse Gesetzesprojet gemaach ginn ass, ass, fir eng finanziell Kloeerheet an déi ganz Situatioun ze kréien. A mir hunn absolutement kee Problem domadder, dëst och iwwert déi nächst Joren, natierlech an der Kommunikatioun vis-à-vis vun der Chamber, oprechtzuerhalen.

Vun dohier géif ech eiser Fraktioun recommandéieren, dës Motioun matzedroen.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Ass dat den allgemenge Wonsch vun der Chamber?

(Assentiment)

Vote sur la motion 1

Ma da géif ech ëm en Handzeeche bieden.

Wien ass dergéint?

Wien enthält sech?

Da bleiwe mer bei der Unanimitéit.

(La motion 1 de Mme Diane Adehm est adoptée.)

7. Dépôt d'une proposition de loi par M. Laurent Mosar

An ier mer zum nächste Projet iwwerginn, hunn ech d'Demande vum Här Mosar, fir eng Proposition de loi ze deponéieren.

Exposé

M. Laurent Mosar (CSV), coauteur | Jo, merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, am Numm vu menger Kolleegin Martine Hansen a mir géif ech hei wëllen eng Proposition de loi deposéieren, wou et ëm Hëllef fir jonk Leit geet, déi en ofgeschlossenen Universitätsdiplom hunn an déi am Kader vun engem innovative Projet wëllen eng Entreprise grënnen. Hei geet et also drëm, den Entrepreneurship vu jonke Leit ze ënnerstëtzen.

Ech soen Iech Merci.

8279 – Proposition de loi portant création d'une aide à la création d'entreprise émanant des sciences et portant modification à la loi du 17 mai 2017 relative à la promotion de la recherche, du développement et de l'innovation

Plusieurs voix | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Ma merci och.

8. 8220 – Projet de loi portant modification de la loi du 2 novembre 2021 relative à un contrôle de proportionnalité avant l'adoption d'une nouvelle réglementation de professions

A mir géifen dann elo definitiv zum nächsten, zum leschte Projet vum Ordre du jour iwwergoen, de Projet de loi 8220. Ech wollt just drop hiweisen: Op Proposition vum der Kommissioun gëtt no der Presentatioun vum Rapport duerch d'Madamm Rapportrice, d'Francine Closener, keng Diskussioun gefouert a mir kënnen direkt ofstëmmen. Madamm Closener, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de l'Économie, de la Protection des consommateurs et de l'Espace

Mme Francine Closener (LSAP), rapportrice | Merci, Här President. Kolleeginnen a Kolleegen, d'Berufsfräiheet ass e Grondrecht, an national Bestëmmungen, déi den Accès zu reglementéierte Beruffer respektiv hiren Exercice limitéieren, müssen dofir op hir Proportionalitéit kontrolléiert ginn, fir eeben diskriminatoresch Dispositiounen opzedeecken oder ze verhënneren.

Genee dat gesäit d'EU-Direktiv 2018/958 vir, déi schonn 2021 an nationaalt Recht transposéiert gouf. Allerdéngs huet d'EU-Kommissioun festgestallt, datt d'Direktiv net komplett ëmgesat gouf a Lëtzebuerg krut dowéinst eng Mise en demeure, well déi ganz Transposition e Règlement grand-ducal verlaangt, deen am Artikel 7 vum Gesetz virgesi war, iwwert d'Participatioun vun de Parties prenantes.

Dee Règlement gouf am Dezember 2022 adoptéiert, allerdéngs hat de Staatsrot a sengem Avis vum November 2022 Bedenken an huet op d'Gewaltentrennung verweisen. Effektiv ass et esou, datt den Delai, deen Établissements publics a Betriber imposéiert kruten, wa se professionell Reglementatiounen huelen, net vun der Regierung, mee vum Legislature muss fixéiert ginn.

Deen Delai gouf du wéinst de Bedenke vum Conseil d'État aus dem Règlement erausgeholl, en ass awer indispensable, fir datt d'Bierger, d'Clients an all d'Parties prenantes richteg informéiert ginn. Dofir kënn en eeben elo an d'Gesetz. Et gëtt am Projet de loi kloergestallt, datt d'Ännerunge vun de Dispositiounen op d'mannst ee Mount op enger elektronischer Plattform musse public gemaach ginn.

Donieft preziséiert den Article unique vun dësem Projet de loi awer och, datt den Examen vun der Verhältnismäissegkeet och bei Amendementen vun der Regierung oder vum Parlament gëllt. Dat ass eng wichteg Prezisioun, well soss kéint eng Dispositioun, déi alleguerten d'Krittäre vun der Proportionalitéit erfüllt hätt, duerch d'Amendementen ëmgedrëit ginn, wat jo wierklech net de Sënn vun dësem Exercice ass.

Zu dësem Projet de loi goufe véier Avisen agereecht, an zwar vum Collège vétérinaire, vum Collège médical, der Chambre de Commerce an natierlech vum Staatsrot. Et gouf keng Oppositioun, am Géigendeel, de Projet de loi gouf souguer begréisst. A fir den Detail verweisen ech op mäi schrëftleche Rapport a ginn heimadder den Accord vun der LSAP-Fraktioun.

(Brouhaha)

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci gesot. Wann ech dat da richteg verstanen hunn, hutt Der jo net dann nëmmen am Numm vun der ...

(Brouhaha)

Jo, mee kommt, mir stëmmen direkt of, ouni Literatur. Kommt, mir stëmmen iwwert de Projet de loi 8220 of.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8220 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'éischt déi perséinlech Stëmmen. Wannechgelift, nach e bësse Gedold. Dann d'Procuratiounen.

(Brouhaha)

De Vott ass elo ofgeschloss.

Mam Resultat, dat ze erwaarde war: Unanimitéit.

(Le projet de loi 8220 est adopté à l'unanimité des 60 votants.)

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel, Aly Kaes, Marc Lies, Mme Elisabeth Margue, M. Georges Mischo (par Mme Octavie Modert), Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi (par M. André Bauler), Fernand Etgen (par Mme Barbara Agostino), Gusty Graas (par M. Pim Knaff), Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Claude Lamberty) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch (par Mme Simone Asselborn-Bintz), Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser et Fred Keup (par M. Fernand Kartheiser) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis ;

M. Roy Reding.

Ech soen Iech Merci, froen nach just no der Dispens.

(Assentiment)

Merci.

Domat si mer um Enn vun eisen Aarbechten ukomm a mir gesinn eis muer de Moien um 8.00 Auer erëm.

(La séance publique est levée à 16.21 heures.)